

Mun hoodit -paja

Mistä tuut?

Kaikilla ihmisyyhteisöillä on oma tarinansa. Suurin osa kaikesta kirjallisuudesta kertoo jonkun yhteisön tarinan. Kirjallisuuden merkitys on koota ihmisten tarinat yhteen ja luoda niistä kokonainen kertomus. Se on erityisen tärkeää kaikille vähemmistöille.

Sellainen ihmisjoukko, jonka tarinaa ei kukaan kerro, jää näkymättömäksi. Tarinoiden merkitys on perustava, sillä ihmisyyhteisöt toimivat niiden avulla. Kirjallisuuden suurin ongelma on kadonneet tarinat, siksi tarvitaan räppiä. Moni syrjään jäävä tarina tulee kuulluksi rap-musiikin ansiosta.

Tehtävä 1

Valitkaa kappale, joka kuvaa jotakin asuinpaikkaa tai ympäristöä. Tulostakaa oppilaille kappaleen sanat.

Biisihdotuksia

Gettomasa: Kotikulmilla

Likanen etelä: Onko Kirkkonummi hereillä

Kube & Julma Henri: Lähiö lähiö

Kuunnelkaa valitsemanne biisi ja pohtikaa:

Minkälaisia kotikulmia biisissä kuvataan?

Minkälaista elämää kertoja elää?

Tehkää yhteenveto siitä, miten kappaleessa käsitellään sen kuvaamaa seutua. Pohtikaa, miltä sama elinympäristö näyttää jonkun toisen ihmisen silmin. Miten kaupunginjohtaja tai kyläkaupan omistaja kuvaisi seutua? Miltä se näyttää pikkulasten silmin?

Tehtävä 2

Luodaan yhteisen tarinan miljöö. Kirjoita lyhyet vastaukset alla oleviin kysymyksiin.

Mitä tulee mieleen oman koulunne kaupunginosasta?

Minkälainen paikka on oman koulunne kaupunginosa?

Kysymystä voi helpottaa miettimällä, miten omaa asuinpaikkaa kuvaisi jollekin ulkomailla asuvalle ihmiselle.

Toinen apukeino on miettiä, mitä näkee, kun sulkee silmänsä ja kuvittelee itsensä keskelle omaa asuinpaikkaansa. Vastaukseksi sopii jokin rakennus, kauppa, maisema tai vaikka tienpätkä. Kuvailkaa havaintoja niin, että niistä tulee eläviä, mutta kuitenkin niin, että ne pysyvät lyhyinä.

Kirjoittakaa havainnot yhteiseen tiedostoon kokonaisuudeksi niin, että jokaisen oppilaan havainnosta tulee yksi tai kaksi riviä tekstiä. Jokaisesta havainnosta tulee siten säe tai säepari.

Lukekaa kokoamanne teksti ääneen. Yhdessä tekemänne havainnot kertovat asuinseudustanne sen, miten te sen näette. Se on oma versionne ja omaa kirjallisuuttanne siitä, miltä maailma ympärillänne näyttää. Kukaan muu ei olisi voinut kirjoittaa tekstiä samalla tavalla.

Esimerkkejä Hakunilasta:

Hyvä paikka, täällä ei ole niin paljon rikoksia kuin muualla.

Jos käy jotain, kaikki frendit tulee mukaan auttamaan. Jengi pitää toistensa puolia. Kerran meille tuli ongelmia leppävaaralaisten kanssa, niitä oli 20. Meitä oli 50.

Haksin ostarilla on kauppoja ja nuta, ja nistejä ja kännissä olevia juoppoja.

Kun täällä asuu, ajautuu helposti väärälle tielle. Haksi muuttaa ihmistä.

Hakunila on hyvä paikka, paras paikka täällä on koulu. Opettajat on parhaita.

Haksi on monipuolinen mesta, jossa asuu tosi paljon jengiä. Paljon mamuja, täällä näkee eri maalaisia ihmisiä, eri kulttuureja.

Haksi on kyllä kaunis paikka talvella, Sotungin pellot ja hevoset on tässä vieressä.

Jotkut nistit on nuoria, ne näyttää roadmanilta, housut polvissa, merkkivaatteet, ne kävelee bigboss-kävelyä.

Jengi kuvittelee että tää on paljon pahempi paikka kuin mitä tää oikeesti on. Muissa lähiöissä on rajumpaa.

Tää on rento paikka asua, täällä on paljon lapsia, kaupat lähellä ja koulu. Täällä on ihmisiä.

Tehtävä 3

Jos haluatte jatkaa tekstin kirjoittamista, jokainen voi kirjoittaa yksikön ensimmäisessä oman tarinan, joka sijoittuu omille hoodeille. Omaan tekstiin voi poimia osuvimpia kohtia tehtävässä 2 kirjoitetusta yhteisestä tekstistä. Tämä on keino liittää jokaisen oma tarina osaksi yhteistä kertomusta. Juuri tästä näkökulmasta suurin osa kaikesta rap-lyriikasta kirjoitetaan.

Syventävää tietoa opettajalle

Rap-estetiikkaan on alusta alkaen liittynyt ylpeys kotiseudusta ja artistit profiloituvat usein alueen edustajina ja äänitorvina. Rap-kappaleesta, joka kertoo vaikkapa tietyn Los Angelesin kaupunginosan muutaman korttelin alueella tapahtuvista tapahtumista, alueen omalla slangilla, voi tulla maailmanlaajuinen hitti ja ilmiö. Compton-lippalakkia kantava kaveri on tuttu niin Pihtiputaalla kuin Ulan Batorissa.

Suomenkin kaupungeissa ja kaupunginosissa on usein omat skenensä, tekijänsä ja slanginsa, joista oppilaat voivat olla hyvinkin kartalla. Nämä oman elinpiirin lähelle sijoittuvat, tutulla kielellä kerrotut ja paikallisilla sanonnoilla höystetyt tarinat ovat yksi selkeä tekijä, joka saa nuoret samaistumaan teksteihin tai kiinnostumaan niistä.

Esimerkiksi Gettomasa, yksi Suomen tämän hetken kuunnelluimmista artisteista, on alusta asti tuonut voimakkaasti itseään esiin nimenomaan jyväsyläläisenä, Kortepohjan kaupunginosasta ponnistavana räppärinä, joka on ylpeä juuristaan ja murteestaan. "Lössi. Höllii."